

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ДЭРГЭДЭХ
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН НИЙГЭМ,
ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ**

07 сар
2020

Сүхбаатар сум

ГАРЧИГ

Ерөнхий тэмдэглэл.....	3
АРГАЧЛАЛЫН ТАЙЛБАР	4
1. ХҮН АМ, НИЙГМИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ.....	14
1.1 ХҮН АМ.....	14
1.2 ЭРҮҮЛ МЭНД	15
1.3. ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ	21
1.4 НИЙГМИЙН ДААТГАЛ, ХАЛАМЖ.....	23
1.5 ГЭМТ ХЭРЭГ.....	24
2. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ.....	26
2.1 МӨНГӨ, ЗЭЭЛ	26
2.2 АЙМГИЙН НЭГДСЭН ТӨСӨВ, ТАТВАР	28
2.3 ГАДААД ХУДАЛДАА.....	30
2.4 ҮНЭ	30
3. ЭДИЙН ЗАСГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	Error! Bookmark not defined.
3.1 АЖ ҮЙЛДВЭР	Error! Bookmark not defined.
4. БУСАД.....	35

Ерөнхий тэмдэглэл

I. Товчилсон тэмдэглэлгээ:

ГХ- Гэмт хэрэг

Х.н-Хэмжих нэгж

ХАА- Хөдөө аж ахуй

АҮ - Аж үйлдвэр

ЖДҮ- Жижиг дунд үйлдвэрлэл

СЭ - Сэлэнгэ

НХ – Нийгмийн халамж

ХЧТА-Хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан

ЖА-Жирэмсний амралт

ҮОМШӨ-Үйлдэрийн осол мэргэжлээс шалгаалах өвчин

НӨАТ-Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар

VХЭХӨЭ- Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрх

ГӨЭ-Газар өмчлөх эрх

ШША-Шүүхийн шинжилгээний алба

ШШГГ-Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар

НДШ-Нийгмийн даатгалын шимтгэл

ОЖД-Олон жилийн дундаж

II. Саруудыг ромбо тоогоор тэмдэглэв. (I, II, III, IV, V, VI ...г.м)

III. Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдэх дүнг харуулахдаа I-IV, I-XI зэргээр илэрхийлэв.

IV. Дараах тэмдэглэлийг ашиглав:

... Мэдээлэл байхгүй

X Бүтцийн өөрчлөлт

0.0 Маш бага тоо

+, - Зөрүү

- Гүйцэтгэл байхгүй

* Дахин

"Үүнээс" гэдгийг харуулах бөгөөд зарим тохиолдолд тухайн үзүүлэлтийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн нийлбэр нэгдсэн дүнтэй тэнцэхгүй байж болно.

V. "Төл" нь төлөвлөгөө, "Гүйц" нь гүйцэтгэл

VI. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100.0 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

АРГАЧЛАЛЫН ТАЙЛБАР

Төсөв: Аймгийн төсвийн орлого зарлага нь төвлөрсөн төсвийн болон орон нутгийн төсвийн орлого, зарлагаас бүрдэнэ.

Ажилгүйчүүд: Ажилгүйчүүдийн тоонд олон улсын стандарт ангиллын дагуу Монгол улсын хуулиар зөвшөөрөгдсөн хөдөлмөрлөх насны, хөдөлмөр эрхлэх чадвартай, цалин хөлстэй ажил болон хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэггүй, тухайн үед ажиллахад бэлэн, цалин хөлстэй ажил идэвхтэй эрж, хайж байгаа хөдөлмөр эрхлэлтийн албанд бүртгүүлсэн хүмүүс орно.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд: Монгол Улсын хуулиар зөвшөөрөгдсөн хөдөлмөрлөх насны, хөдөлмөр эрхлэх чадвартай, цалин хөлстэй ажил болон хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэггүй, тухайн үед ажиллахад бэлэн, цалин хөлстэй ажил идэвхтэй хайж байгаа хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний хэлтэс, хөдөлмөрийн төв бирж, хөдөлмөрийн хувийн биржид бүртгүүлсэн ажилгүй иргэдийг хамруулна.

Нийгмийн даатгал: нь иргэн, төр, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас зохих журмын дагуу шимтгэл төлж, нийгмийн даатгалын санг бүрдүүлэн, даатгуулагч иргэн өндөр наслах, хөгжлийн бэрхшээлтэй буюу хөдөлмөрийн чадваргүй болох, өвчлөх, ажилгүй болох үед өөрт нь, тэрчлэн нас барахад түүний асрамжид байсан хүмүүст хууль тогтоомжид заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр олгох зориулалттай нийгэм, эдийн засгийн арга хэмжээ юм. Нийгмийн даатгалын сан нь ажил олгогч, даатгуулагчийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үйлчилгээнд зарцуулах, нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлыг нөхөх зорилгоор төлсөн шимтгэлийн орлого, бусад эх үүсвэрээс бүрдэнэ. Нийгмийн даатгалын хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг даатгуулагчид тооцно.

Үнэ: Аймгийн төвийн захад борлогдож байгаа болон хөдөө аж ахуйн гаралтай хүнсний бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнийг харуулна.

Хэрэглээний үнийн индекс: Өрх орлогоороо өөрсдийн хэрэгцээнд худалдан авсан, үйлчлүүлсэн хамгийн чухал эн тэргүүний нийтлэг хэрэгцээтэй бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлтийг тэдгээрийн хэрэглээний зардалд эзлэх хувиар жигнэсэн дундаж юм.

Гэмт хэрэг: Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэгт бусдыг амиа хорлоход хүргэх, иргэдийн эрх чөлөө, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг болон хүнийг санаатай алах, болгоомжгүй алах хэргийг, хүүхэд гэр бүл нийгмийн ёс суртахууны эсрэг гэмт хэрэгт хүчингийн хэргийг оруулав.

Хээлтэгч мал: Нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

Зүй бусаар хорогдсон малын тоонд: Халдвартай , халдваргүй өвчин, зуд, үер ус, гал түймэр, аянга, цахилгаан зэрэг гэнэтийн аюул болон араатан, жигүүртэнд идүүлэх, худаг, хавцалд унах зэрэг хариулга, маллагаатай холбоотой бусад шалтгаанаар хорогдсон малыг хамруулна.

Аж үйлдвэр: Аж ахуйн нэгжүүдийг эдийн засгийн үйл ажиллагаагаар ангилахдаа НҮБ-ын эдийн засгийн үйл ажиллагааны Олон улсын стандарт ангиллыг мөрдөж байна. Үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн нь аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлангийн хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил үйлчилгээний хэмжээ юм. Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний өсөлтийг тооцоход нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг 2016 оны зэрэгцүүлэх үнээр үнэлж тодорхойлсон болно. Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн биет хэмжээг харуулна.

Сэлэнгэ аймгийн нийгэм, эдийн засгийн байдал

(2020 оны эхний 7 сарын байдлаар)

1. НИЙГМИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ**1.1 Хүн ам**

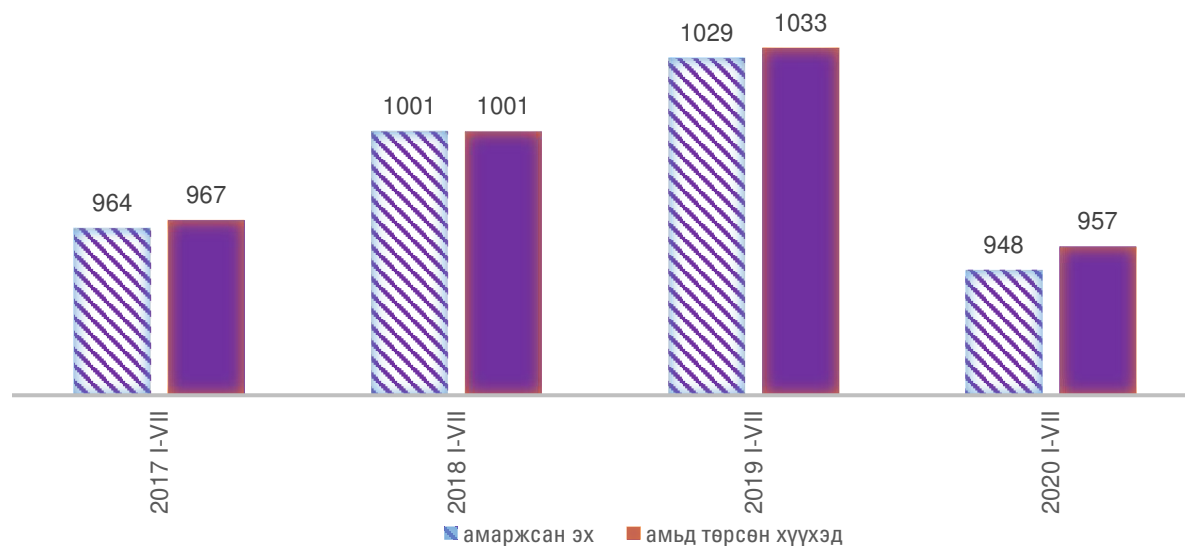
2020 оны эхний 7 сарын байдлаар манай аймагт бусад аймаг хотоос бүгд 668 хүн шилжин ирсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 991 (59.7%) хүнээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Нийт шилжин ирэгсдийн 405 (60.6%) нь эрэгтэйчүүд, 263 (39.4%) нь эмэгтэйчүүд байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс эрэгтэйчүүдийн тоо 433 (51.7%) хүнээр, эмэгтэйчүүдийн тоо 558 (67.9%) хүнээр тус тус буурсан байна.

1.2 Эрүүл мэнд

2020 оны 7 дугаар сарын байдлаар аймгийн хэмжээгээр нийт 948 эх амаржиж, 957 хүүхэд төрүүлсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс амаржсан эх 81 (7.9%)-ээр, амьд төрсөн хүүхэд 76 (7.4%)-аар буурсан байна. Төрөлтийг насны бүтцээр нь харахад 25-29 насны 263 (27.7%), 30-34 насны 254 (26.8%), 20-24 насны 202 (21.3%), 35-39 насны 144 (15.2%), 40-44 насны 37 (3.9%), 45-49 насны 1(0.1%), 20 хүртэлх насны 47 (5.0%)-ийг тус тус эзэлж байна.

Нас барсан хүний тоо 296 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 6 (2.1%)-аар нэмэгдсэн байна. Нийт нас баралтын шалтгааны 38.2 хувь нь зүрх судасны тогтолцооны өвчин, 33.8 хувь нь хавдар, 10.1 хувь нь осол гэмтлийн, 5.7 хувь нь хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин, 4.4 хувь нь амьсгалын тогтолцооны өвчин, 7.8 хувь нь бусад өвчин эзэлж байна.

0-1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 6, 1-5 насны хүүхдийн эндэгдэл 3 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 1-5 насны хүүхдийн эндэгдэл 1 (25.0%)-ээр буурсан үзүүлэлттэй байна.

Төрсөн эх, амьд төрсөн хүүхэд

Халдварт өвчнөөр 495 хүн өвчилж бүртгэгдсэн нь урьд оны мөн үеэс 79 (19.0%)-өөр нэмэгдсэн байна. Нийт халдварт өвчний 79.4 хувийг бэлгийн замын халдварт өвчин, 13.9 хувийг сүрьеэ, 6.7 хувийг бусад халдварт өвчин эзэлж байна.

2020 оны 7 дугаар сард нийт 217 502 үзлэг хийсний 22.2 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 22.7 хувь нь гэрийн идэвхитэй үзлэг, 32.4 хувь нь диспансерийн хяналтын үзлэг эзэлж, нийт 18 541 дуудлаганд үйлчилсний 13.2 хувийг алсын дуудлагаар үйлчилж яаралтай тусламж үзүүлсэн.

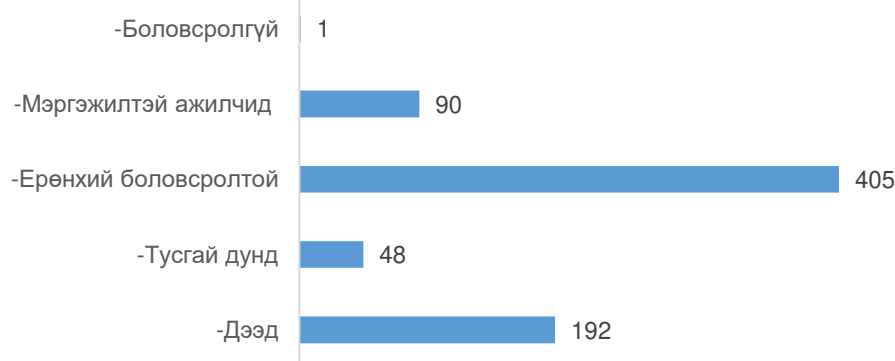

1.3 Хөдөлмөр

2020 оны 7 дугаар сарын байдлаар бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 736 болсон нь өмнөх оны мөн үеэс 135 (22.5%), өмнөх сараас 67 (10.0%) хүнээр тус тус өссөн байна. Нийт бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 736 болсны 345 (46.9%) нь эмэгтэйчүүд байна. Бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн 55.1 хувийг ерөнхий боловсролтой, 26.1 хувийг дээд боловсролтой, 12.2 хувийг мэргэжилтэй ажилчид, 6.5 хувийг тусгай дунд боловсролтой, 0.1 хувийг боловсролгүй хүмүүс эзлэх боллоо. Шинэ ажлын байранд 422 иргэн ажилд зуучлагдсаны 167 иргэн ХАА, Ойн аж ахуй, загас ан ангнуурын салбарт, 82 иргэн боловсролын салбарт, 55 иргэн боловсруулах үйлдвэрт, 34 иргэн уул уурхай, олборлох үйлдвэрт, 10 иргэн тээвэр, холбооны салбарт, 74 иргэн бусад салбарт ажилд орсон байна.

Энэ сард бүртгэлтэй ажилгүйчүүдээс 23 хүн ажилд зуучлагдан орж, 6 хүн идэвхгүйн улмаас хасагдаж, 96 хүн шинээр бүртгэгдсэн байна.

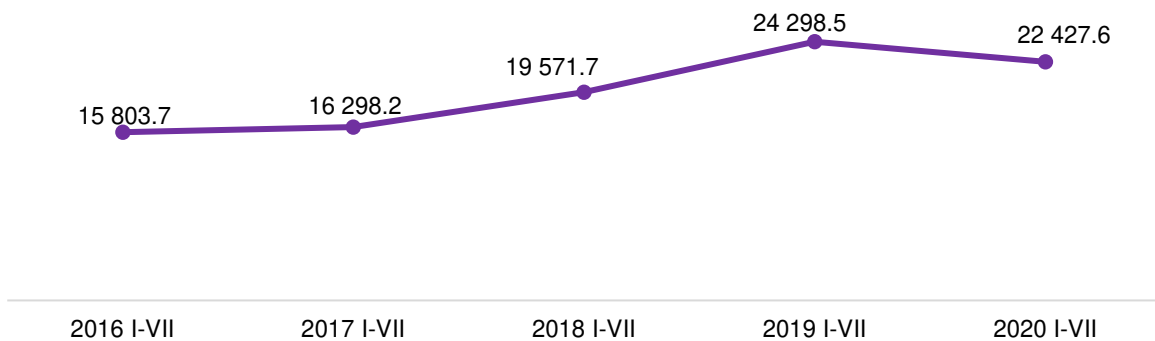
Бүртгэлтэй ажилгүйчүүд, боловсролоор

1.4 Нийгмийн даатгал, халамж

2020 оны 7 дугаар сарын байдлаар тэтгэврийн даатгалын сангаас 17 586 тэтгэвэр авагчдад 47 244.7 сая төгрөгийг олгосон нь өмнөх оны мөн үеэс тэтгэвэр авагчид 817 (4.8%) хүнээр өсч, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 6 468.8 (15.8%) сая төгрөгөөр өссөн байна. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас 3 553 хүнд 1 965.7 сая төгрөгийг хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан, жирэмсэн амаржсан, оршуулгын тэтгэмжид, үйлдвэрийн осол мэргэжлээс шалтгаалах өвчин, даатгалын сангаас үйлдвэрлэлийн ослын тэтгэвэр, хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсаны тэтгэмж, нөхөн төлбөр, сувиллын зардалд 246 хүнд 678.5 мянган төгрөг, Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас 248 хүнд 669.9 мянган төгрөгийг ажилгүйдлийн тэтгэмжид тус тус олгожээ.

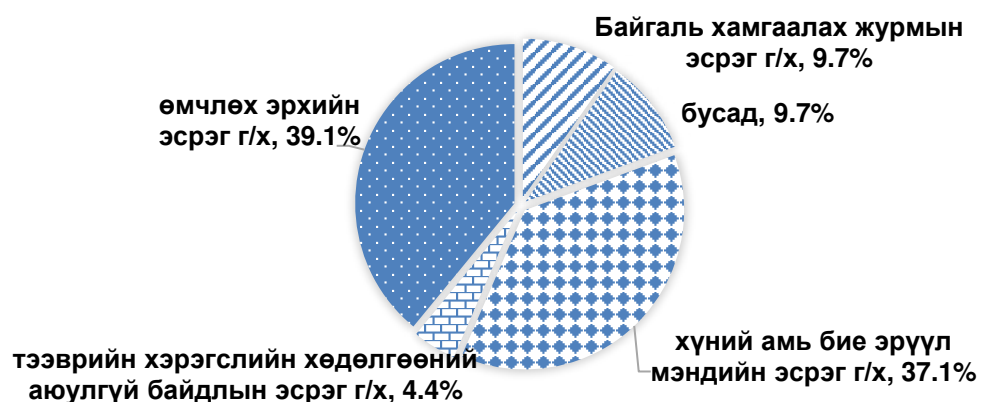
Нийгмийн халамжийн сангаас 37 039 хүнд 10 367.2 сая төгрөгийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжийг олгосон нь өмнөх оны мөн үеэс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчид 1 693 (4.4%) хүнээр өсч, олгосон тэтгэвэр тэтгэмжийн хэмжээ 1 133.7 (12.2%) сая төгрөгөөр тус тус өссөн байна.

Нийгмийн даатгалын орлого, сая. төг**1.5 Гэмт хэрэг**

2020 оны эхний 7 сарын байдлаар Цагдаагийн газрын мэдээгээр нийт 361 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн өмнөх оны мөн үеэс 84 (18.9%-өөр буурсан байна. Нийт гэмт хэргийн 78 (21.6%) нь согтуугаар үйлдэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 20 (20.4%)-оор буурсан байна.

Иргэн болон байгууллагад нийт 896.7 сая төгрөгийн хохирол учирсан нь өмнөх оны мөн үеэс 521.3 (36.8%) сая төгрөгөөр буурсан байна. Учирсан хохирлоос 382.1 сая төгрөгийг нөхөн төлүүлж, нөхөн төлөлт 42.6 хувьтай байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 141 (39.1%) нь өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг, 134 (37.1%) нь хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг, 35 (9.7%) нь байгаль хамгаалах журмын эсрэг гэмт хэрэг, 16 (4.4%) нь тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, 35 (9.7%) нь бусад төрлийн гэмт хэрэг эзэлж байна. Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэргийн 39 (27.7%) нь малын хулгай байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 8 (25.8)-аар нэмэгдсэн байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, төрлөөр, хувиар**1.6 Хилээр орсон, гарсан иргэд**

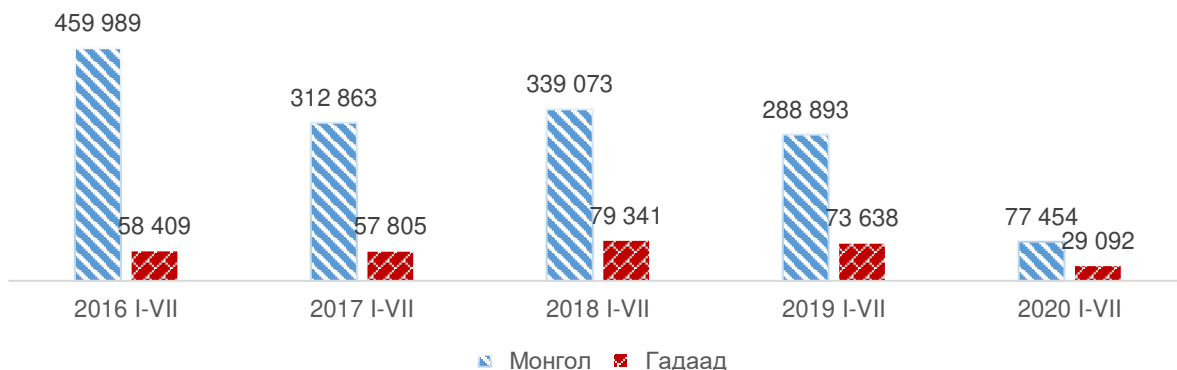
Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг болон Сүхбаатар боомтоор давхардсан тоогоор 106.5 мянган зорчигч нэвтэрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 256.0 (70.6%) мянган хүнээр буурсан байна. Нийт зорчигчдын 77.4 (72.7%) мянга нь Монгол иргэд, 29.1 (27.3%) мянга нь

гадаад иргэд байна. Энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад хилээр нэвтэрсэн Монгол иргэдийн тоо 211.4 (73.2%) мянган хүнээр, гадаад иргэдийн тоо 44.5 (60.5%) мянган хүнээр тус тус буурсан үзүүлэлтэй байна.

Монгол-Оросын хилийг хялбарчилсан журмаар хил нэвтрэх эрхийн үнэмлэхээр 5 202 хүн зорчсон байна.

Хилээр орсон гарсан иргэд

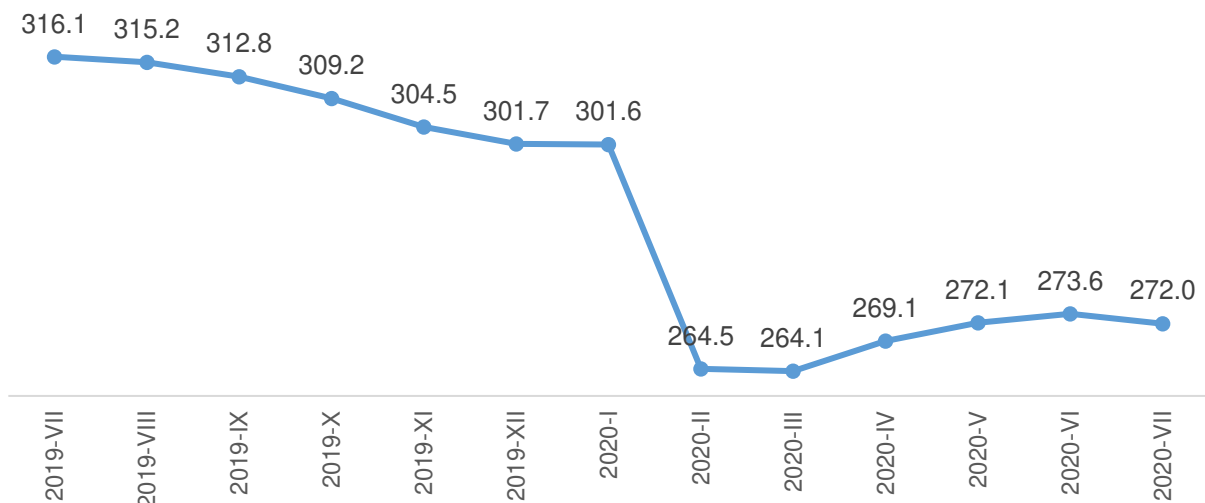
2. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2.1 Мөнгө, банк

Монгол банкны мэдээгээр зээлийн өрийн үлдэгдэл 271 956.8 сая төгрөг байгаа ба үүний 3.4 хувийг чанаргүй зээл эзэлж байна. Нийт харилцахын үлдэгдэл 33 004.2 сая төгрөг, мөнгөн хадгаламж 126 288.0 сая төгрөг байна. Аймгийн хэмжээнд банкны нийт 64 салбар нэгжид 379 ажилтан ажиллаж байна.

Зээлийн өрийн үлдэгдэл /тэрбум.төг/

2.2 Төрийн сан, татвар

2020 оны 7 дугаар сарын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээгээр орон нутгийн төсвийн орлого 13 087.2 сая (95.7%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна. Үүнээс аймгийн

төсвийн орлого 9 630.2 сая (91.3%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй, сумдын төсвийн орлого 3 456.9 сая (110.5%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна. 2020 оны 7 дугаар сарын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээгээр орон нутгийн төсвийн зарлага 47 549.9 сая (75.9%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна. Үүнээс орон нутгийн төсвийн байгууллагуудын зарлага 16 492.4 сая (71.7%), Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын төсвийн зарлага 31 057.5 сая (78.4%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна.

Сумдад 12 262.5 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг, 32 531.5 сая төгрөгийн тусгай зориулалтын шилжүүлэг, 2 135.7 сая төгрөгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлгийг тус тус шилжүүлсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгийн гүйцэтгэл 281.8 сая (93.2%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна.

2.3 Гадаад худалдаа

Сэлэнгэ аймагт 2020 оны эхний 7 сарын байдлаар гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 108.7 сая америк доллар, үүнээс экспорт 1.2 сая америк доллар, импорт 107.5 сая америк доллар байна. Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 66.9 (38.1%) сая америк доллараар, экспорт 1.9 (61.7%) сая америк доллараар, импорт 65.0 (37.7%) сая америк доллараар тус тус буурсан байна.

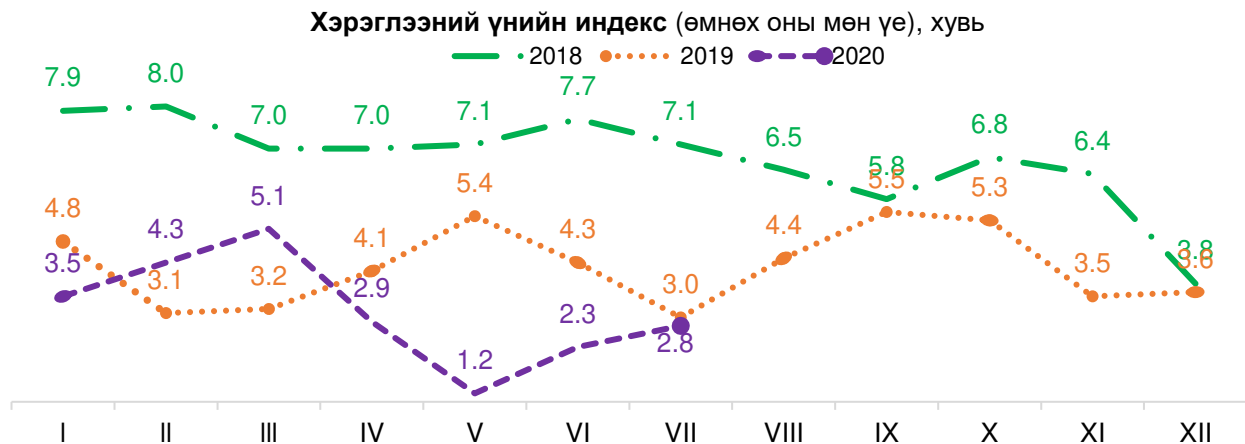
2.4 Хэрэглээний үнийн индекс

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2020 оны 7 сард өмнөх сараас 0.1 хувиар, өмнөх оны мөн үеэс 2.8 хувиар тус тус өссөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ өмнөх оны мөн үеэс 2.8 хувиар өсөхөд боловсролын үйлчилгээ 11.5 хувь, хүнсний бараа согтууруулах бус ундаа 6.7 хувь, согтууруулах ундаа тамхи мансууруулах бодис 5.3 хувь, гэр ахуйн тавилга гэр ахуйн бараа 3.1 хувь, хувцас, бөс бараа, гутал 2.2 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш 2.2 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ 0.2 хувиар тус тус өсөж, тээврийн бүлэг 6.4 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ өмнөх сараас 0.1 хувиар өсөхөд орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш 1.1 хувь, тээврийн бүлэг 0.6 хувиар өсөж, хүнсний бараа согтууруулах бус ундаа 0.1 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

ХАА-н бүтээгдэхүүний үнэ.

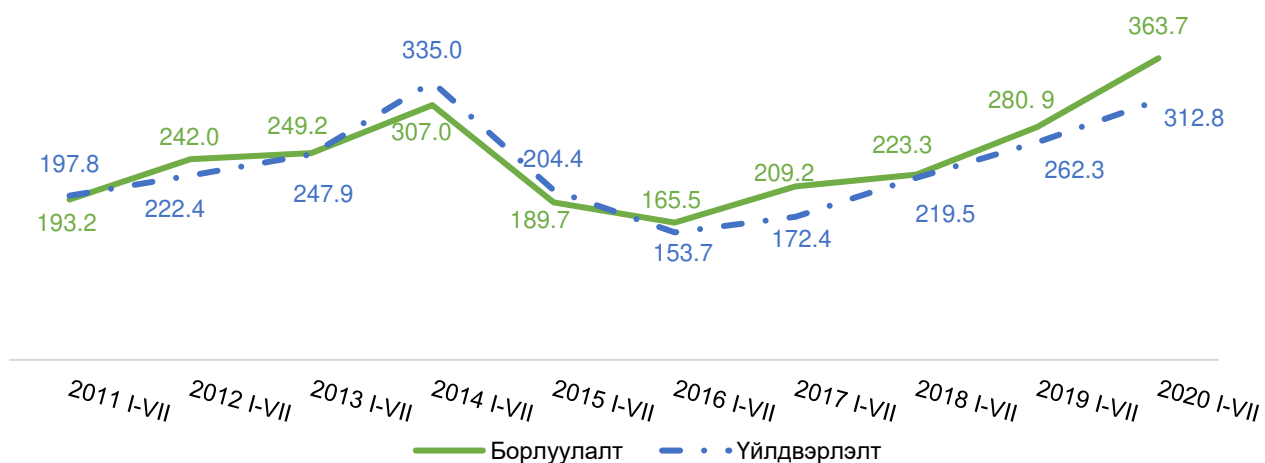
Малын үнэ 2019 оны мөн үеэс бод малын хувьд 100.000-200.000 төгрөгөөр буурч, бог малын хувьд 20.000 – 30.000 төгрөгөөр өссөн байна. Түүхий эдийн үнийн хувьд адууны шир 5.000 төгрөг, үхрийн шир 5.000 төгрөгөөр тус тус худалдаалагдаж байна.

3.ЭДИЙН ЗАСГИЙН СТАТИСТИК ҮЗҮҮЛЭЛТ

3.1 Аж үйлдвэр

2020 оны эхний 7 сарын байдлаар аж үйлдвэрийн салбарт 312.8 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 363.7 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийгдсэн нь урьд оны мөн үеэс үйлдвэрлэлт 50.5 (19.2%) тэрбум төгрөгөөр, борлуулалт 82.8 (29.5%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн байна. Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний 205.2 (65.6%) тэрбум төгрөг нь уул уурхайн салбарт, 100.3 (32.1%) тэрбум төгрөг нь боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарт, 7.3 (2.3%) тэрбум төгрөг нь цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж, хог хаягдал цэвэрлэх салбарт бүтээгджээ.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт, борлуулалт (тэрбум төг)**4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ****4.1 Цаг уур орчны мэдээ****ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН ТӨЛӨВ****Уур амьсгалын тойм**

Наймдугаар сард агаарын температурын ОЖД нь Сэлэнгэ аймгийн нутгаар 15-20 градус дулаан байдаг байна. Гэвч цаг агаарын нөхцөл жил бүр харилцан адилгүй байдаг. Тухайлбал, 1984, 1985, 1990, 1993, 2003 онд уур амьсгалын дунджаас 1-3 градусаар хүйтэн байсан бол 2001-2002, 2005-2008, 2011, 2015, 2016 онд уг дунджаас 1-4 градусаар дулаан байв. Агаарын үнэмлэхүй их температур 35-39 градус байдаг бөгөөд хөрсний гадарга дээр 55-65 градус хүрч халсан байна. Зарим жилд Сэлэнгэ аймгийн нутгаар шөнөдөө 3-8 градус хүрч цочир хүйтэрдэг бөгөөд энэ нь арван жил тутамд 1-3 удаа тохиолддог.

Хур тунадасны хувьд Сэлэнгэ аймгийн ихэнх сумдаар 60-88 мм ордог. Зарим жил ОЖД-аас хэд дахин их болон бага хур тунадас орох тохиолдол цөөнгүй байдаг. Тухайлбал, 1985, 1986, 1989, 1996-1997, 1998, 2000-2001, 2004-2006, 2008-2011, 2014, 2016, 2019 онуудад ОЖД-аас харьцангуй бага хур тунадас орсон бол 1981-1984, 1987-1988, 1990-1995, 2012-2013, 2017-2018 онуудад зарим сумдаар олон жилийн дунджаас харьцангуй ахиу хур тунадас орсон байна.

ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН МЭДЭЭ

Агаарын температурын хувьд: Энэ сард агаарын дундаж температур Сэлэнгэ аймгийн нутгаар ОЖД-ийн орчим буюу 17-19 градус дулаан байна.

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн, хоёрдугаар арав хоногийн дунд болон сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн дунд үед агаарын температур өмнөх үеэсээ 2–5⁰C–аар сэрүүснэ. Гуравдугаар арав хоногийн дунд үед цочир хүйтрэл ажиглагдаж болзошгүй байна.

Хур тунадасны хувьд: Сэлэнгэ аймгийн нийт нутгаар ОЖД – ийн орчим буюу 60-88 мм орох төлөвтэй байна.

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн болон сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн дунд болон сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр ихэнх сумдын нутгаар бороо, зарим газраар дуу цахилгаантай аадар бороо орох төлөвтэй байна.

Салхи борооны өмнө түр зуур ширүүсч 10-12 м/с, зарим үед 16-20 м/с хүртэл ширүүснэ.

5. БУСАД

А. Хяналт шалгалт

Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар 2020 оны эхний 7 сарын байдлаар 183 аж ахуйн нэгж байгууллага, 70 иргэнд шалгалт хийж, 2285 зөрчил дутагдал илрүүлж, 963 зөрчил арилгуулсан байна.

Б. Онцгой байдлын газрын мэдээ

Сэлэнгэ аймгийн хэмжээнд 168 объект, 127 айл өрхөд үзлэг шалгалт хийж 547 зөрчил илрүүлэн 129 зөрчил дутагдлыг арилгуулсан байна. 2020 оны эхний 7 сарын байдлаар объектод 71, ой хээрийн 9 гал түймэр гарч 281.6 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

В. Түүвэр судалгаа

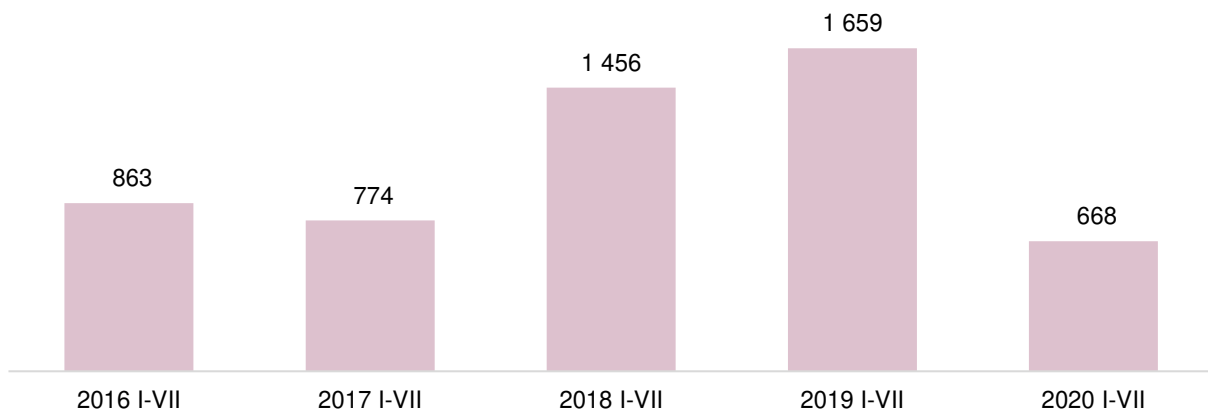
2020 оны 7 сарын байдлаар Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааг 364 өрхөөс, Ажиллах хүчний судалгааг 380 өрхөөс авч, судалгаанд хамрагдсан өрхүүдэд урамшуулал болгон 4 454.0 мянган төгрөг олгоод байна.

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН СТАТИСТИКИЙН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА Д.ГҮНДЭГМАА

1. ХҮН АМ, НИЙГМИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ**1.1 Хүн ам****1.1.1 ШИЛЖИЖ ИРСЭН ИРГЭДИЙН ТОО, сумаар**

Сумын нэр	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII		2019 I-VII		2020 I-VII	
			Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй
Дүн	863	774	1 456	757	1 659	821	668	263
Алтанбулаг	30	37	23	9	20	10	5	4
Ерөө	41	60	67	35	89	38	41	24
Зүүнбүрэн	26	26	37	23	47	21	10	5
Мандал	150	157	562	319	558	275	248	80
Орхон	17	14	24	10	30	12	6	2
Сант	17	17	41	20	55	25	14	4
Цагааннуур	38	21	35	16	64	34	19	10
Баянгол	48	59	79	36	106	53	52	16
Сайхан	115	71	145	66	241	116	55	27
Орхонтуул	26	35	30	19	46	25	33	16
Баруунбүрэн	23	21	34	17	65	36	44	13
Шаамар	21	47	53	29	53	30	14	7
Хүдэр	24	16	20	7	47	20	11	5
Сүхбаатар	202	151	250	128	143	80	71	34
Жавхлант	31	16	12	5	30	15	11	5
Түшиг	29	5	17	6	32	18	16	5
Хушаат	25	21	27	12	33	13	18	6

Эх үүсвэр: Аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэс

Шилжиж ирсэн иргэдийн тоо

1.2 ЭРҮҮЛ МЭНД**1.2.1 ТӨРӨЛТ**

Сумын нэр	Төрсөн эх				<u>2020 I-VII</u> <u>2019 I-VII</u>
	2017 I-VII	2018 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	
ДҮН	964	1 001	1 029	948	92.1
Алтанбулаг	2	1			
Ерөө	18	34	20	24	120.0
Зүүнбүрэн	1	4	3	1	33.3
Мандал	345	347	346	375	108.4
Орхон				1	
Сант				1	
Цагааннуур	10	11	6	4	66.7
Баянгол	4	2	2		
Сайхан	49	61	49	55	112.2
Орхонтуул	3	6	3		
Баруунбүрэн	2	5	1	2	2.0*
Шаамар	1	2		3	
Хүдэр	1	2	1	2	2.0*
Сүхбаатар	518	515	586	479	81.7
Жавхлант	1	1	1		
Түшиг	9	9	11	1	9.1
Хушаат		1			

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.2 АМЬД ТӨРСӨН ХҮҮХДИЙН ТОО

Сумын нэр	Амьд төрсөн хүүхэд								<u>2020 I-VII</u> <u>2019 I-VII</u>
	2017 I-VII		2018 I-VII		2019 I-VII		2020 I-VII		
	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	
Бүгд	967	466	1 001	469	1 033	489	957	485	92.6
Алтанбулаг	2	1	1						
Ерөө	19	9	35	20	21	9	24	11	114.3
Зүүнбүрэн	1	1	3	2	3	1	1	1	33.3
Мандал	348	166	347	167	349	167	379	204	108.6
Орхон							1		
Сант							1		
Цагааннуур	9	5	11	5	6	3	3	1	50.0
Баянгол	4	2	2		2	1			
Сайхан	49	25	61	29	50	24	55	24	110.0
Орхонтуул	3	1	6	1	3	2			
Баруунбүрэн	2	2	4	3	1		1		100.0
Шаамар	1		2	1			3	1	
Хүдэр	1	1	2		1		2	1	2.0*
Сүхбаатар	518	249	515	233	585	275	486	242	83.1
Жавхлант	1	1	1	1	1				
Түшиг	9	3	10	7	11	7	1		9.1
Хушаат			1						

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.3 ТӨРСӨН ЭХ, боловсролоор

Үзүүлэлт	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	$\frac{2020 \text{ I-VII}}{2019 \text{ I-VII}}$
Бүгд	964	1 001	1 029	948	92.1
Дээд боловсрол	229	234	260	249	95.8
Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол	45	41	43	58	134.9
Дунд боловсрол	617	667	655	581	88.7
Бага боловсрол	61	44	49	48	98.0
Боловсролгүй	12	15	22	12	54.5

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Төрсөн эх, боловсролоор**1.2.4 ТӨРСӨН ЭХ, насны бүлгээр**

Үзүүлэлт	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	$\frac{2020 \text{ I-VII}}{2019 \text{ I-VII}}$
Бүгд	964	1 001	1 029	948	92.1
20 хүртэлх	67	51	53	47	88.7
20 - 24	253	247	225	202	89.8
25 - 29	286	324	306	263	85.9
30 - 34	207	209	268	254	94.8
35 - 39	123	147	154	144	93.5
40 - 44	28	22	22	37	168.2
45 - 49		1	1	1	100.0

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.5 НАС БАРАЛТ

Сумын нэр	Нас баралт								<u>2020 I-VII</u> 2019 I-VII
	2017 I-VII		2018 I-VII		2017 I-VII		2018 I-VII		
	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	
Бүгд	277	104	289	107	290	109	296	115	102.1
Алтанбулаг	15	5	18	6	15	3	12	5	80.0
Ерөө	29	8	20	5	20	4	21	9	105.0
Зүүнбүрэн	7	3	7	3	6	2	9	3	150.0
Мандал	68	20	89	36	61	27	82	35	134.4
Орхон	7	3	9	1	5		5	2	100.0
Сант	4	2	2	2	11	5	6	1	54.5
Цагааннуур	11	3	10	6	11	6	13	6	118.2
Баянгол	12	6	4	2	10	2	12	4	120.0
Сайхан	21	7	24	9	27	11	14	5	51.9
Орхонтуул	7	5	7	2	15	4	14	4	93.3
Баруунбүрэн	8	4	7	4	13	8	3	3	23.1
Шаамар	11	7	13	6	12	5	16	2	133.3
Хүдэр	6	1	4	2	5	1	7	2	140.0
Сүхбаатар	62	29	62	20	70	26	70	31	100.0
Жавхлант	4		5	2	2	1	7	2	3.5*
Түшиг	2		7	1	2	2	2		100.0
Хушаат	3	1	1		5	2	3	1	60.0

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.6 НАС БАРАЛТ, насны бүлгээр

Үзүүлэлт	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	<u>2020 I-VII</u> 2019 I-VII
Бүгд	277	289	290	296	102.1
Эмэгтэй	86	107	110	115	104.5
0 - 1	10	12	6	5	83.3
1 - 5	4	3	4	3	75.0
6 - 18	7	4	3	5	166.7
19 - 54	92	85	83	68	81.9
54-с дээш	164	185	194	215	110.8

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.7 НАС БАРАЛТ, зонхилох өвчний ангиллаар

Үзүүлэлт	Нас барсан хүний тоо				<u>2020 I-VII</u> 2019 I-VII
	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
Бүгд	277	289	290	296	102.1
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	110	117	129	113	87.6
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	41	36	26	30	115.4
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	27	23	18	17	94.4
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	8	13	10	13	130.0
Хавдар	71	80	73	100	137.0
Бусад	20	20	34	23	67.6

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.8 НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ

Сумын нэр	0-1 хүртэлх насны хүүхэд			
	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII
Дүн	10	12	6	6
Алтанбулаг	1			
Ерөө	2			
Зүүнбүрэн		1		
Мандал	2	2		2
Орхон				
Сант				
Цагааннуур	1		1	
Баянгол	1			
Сайхан		1	1	
Орхонтуул				
Баруунбүрэн				
Шаамар				
Хүдэр				
Сүхбаатар	3	8	4	4
Жавхлант				
Түшиг				
Хушаат				

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.8-н үргэлжлэл

Сумын нэр	1-5 насны хүүхэд			
	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII
Дүн	3	3	4	3
Алтанбулаг				
Ерөө	1			
Зүүнбүрэн				
Мандал	1	1	1	
Орхон				
Сант				
Цагааннуур				2
Баянгол				
Сайхан	1		1	
Орхонтуул				
Баруунбүрэн				
Шаамар				
Хүдэр				
Сүхбаатар		1	2	1
Жавхлант		1		
Түшиг				
Хушаат				

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.9 ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГСӨД

Сумын нэр	Бүх халдварт өвчин				2020 I-VII 2019 I-VII
	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
ДҮН	423	552	416	495	119.0
Алтанбулаг	23	47	26	47	180.8
Ерөө	18	25	12	23	191.7
Зүүнбүрэн	22	7	7	6	85.7
Мандал	59	84	84	105	125.0
Орхон	3	10	3		
Сант	1		1	13	13.0*
Цагааннуур	23	25	17	16	94.1
Баянгол	5	36	12	6	50.0
Сайхан	23	36	23	31	134.8
Орхонтуул	8	6	7	13	185.7
Баруунбүрэн		2	2	2	100.0
Шаамар	30	13	16	24	150.0
Хүдэр	12	8	2	23	11.5*
Сүхбаатар	185	223	177	162	91.5
Жавхлант	1	6	4	20	5.0*
Түшиг	7	21	6	3	50.0
Хушаат	3	3	17	1	5.9

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Сумын нэр	Бэлгийн замын өвчин				2020 I-VII 2019 I-VII
	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
ДҮН	213	376	242	393	162.4
Алтанбулаг	8	37	11	46	4.1*
Ерөө	4	9	5	19	3.8*
Зүүнбүрэн	8	6	5	6	120.0
Мандал	25	52	40	66	165.0
Орхон		9	3		
Сант	1		1	12	12.0*
Цагааннуур	15	19	11	14	127.3
Баянгол		22	3	3	100.0
Сайхан	8	32	9	27	3.0*
Орхонтуул	3	2	2	9	4.5*
Баруунбүрэн			1	2	2.0*
Шаамар	17	10	13	20	153.8
Хүдэр	5	2		20	
Сүхбаатар	112	158	128	127	99.2
Жавхлант	2	2	4	19	4.7*
Түшиг	5	16	5	2	40.0
Хушаат			1	1	100.0

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Сумын нэр	Гипатит				<u>2020 I-VII</u> <u>2019 I-VII</u>
	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
ДҮН	0	2	2	2	100.0
Алтанбулаг		1			
Ерөө				1	
Зүүнбүрэн					
Мандал					
Орхон					
Сант					
Цагааннуур					
Баянгол					
Сайхан					
Орхонтуул				1	
Баруунбүрэн					
Шаамар			1		
Хүдэр					
Сүхбаатар			1		
Жавхлант					
Түшиг					
Хушаат		1			

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Сумын нэр	Сүрьеэ				<u>2020 I-VII</u> <u>2019 I-VII</u>
	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
ДҮН	128	117	107	69	64.5
Алтанбулаг	12	6	12	1	8.3
Ерөө	9	14	7	4	57.1
Зүүнбүрэн			2		
Мандал	31	28	34	30	88.2
Орхон	3	1			
Сант				1	
Цагааннуур	8	5	3	1	33.3
Баянгол	5	13	9	3	33.3
Сайхан	9	4	9	4	44.4
Орхонтуул	5	3	5	3	60.0
Баруунбүрэн		1	1		
Шаамар		2	1	3	3.0*
Хүдэр	2	2	2	2	100.0
Сүхбаатар	40	29	20	15	75.0
Жавхлант		4		1	
Түшиг	2	4	1	1	100.0
Хушаат	2	1	1		

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.3. ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ**1.3.1 БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙЧҮҮД, боловсролоор**

үзүүлэлт	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	<u>2020 I-VII</u> <u>2019 I-VII</u>
Бүгд	997	811	601	736	122.5
Эмэгтэй	480	444	319	345	108.2
Дээд	305	257	148	192	129.7
Тусгай дунд	75	59	22	48	2.1*
Ерөнхий боловсролтой	443	345	335	405	120.9
Мэргэжилтэй ажилчид	166	141	90	90	100.0
Боловсролгүй	8	9	6	1	16.7

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.3.2 БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН ТОО, сумаар, эхний 7 сарын байдлаар

Сумын нэр	Сарын эхний ажилгүйчүүд	Тухайн сард хасагдсан		Нэмэгдсэн	Сарын эцэс
		Ажилд зуучлагдсан	Идэвхгүйн улмаас хасагдсан		
ДҮН	669	23	6	96	736
Алтанбулаг	23		1	12	34
Ерөө	52			5	57
Зүүнбүрэн	33			15	48
Мандал	192	22		30	200
Орхон	3			5	8
Сант	12			2	14
Цагааннуур	62	1	1	3	63
Баянгол	75		2	8	81
Сайхан	27			3	30
Орхонтуул	23			1	24
Баруунбүрэн	11				11
Шаамар	33			2	35
Хүдэр	9				9
Сүхбаатар	98		2	10	106
Жавхлант	5				5
Түшиг	2				2
Хушаат	9				9

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.3.3 ШИНЭ АЖЛЫН БАЙР

	Бүгд	ХАА, ан агнуур, ОАА, загас агнуур	Уул уурхай, олборлох үйлдвэр	Боловсруулах үйлдвэр	Цахилгаан, дулаан, усан хангамж	Барилга	Худалдаа, гэр ахуйн засвар, үйлчилгээ	Зочид буудал, зоогийн газар	Тээвэр, холбоо	Санхүүгийн үйл ажиллагаа	Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа	Боловсрол	Эрүүл мэнд, нийгмийн халамж	Урлаг, үзвэр, үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа
ДҮН	422	167	34	55	5	2	19	4	10	2	3	7	22	82	3	7
Алтанбулаг	13			3										10		
Ерөө	46	14	18	4			5		1	1			2		1	
Зүүнбүрэн	9	2		1			3					3				
Мандал	56	35	1	9		2	2		2	1	3					1
Орхон	10	5		1	1								3			
Сант	25	18	1	1					1				3	1		
Цагааннуур	42	6		3			4	2					1	26		
Баянгол	30	8	8	8			1	2				2		1		
Сайхан	41												1	40		
Орхонтуул	9	6											1		1	1
Баруунбүрэн	24	22														2
Шаамар	13	1		0	1				6					5		
Хүдэр	14	6		6	2											
Сүхбаатар	30	6	1	13	1								3	3		3
Жавхлант	22	14		4			1					2	1			
Түшиг	18	7	5	2			2						2			
Хушаат	20	17					1							1	1	

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.4 НИЙГМИЙН ДААТГАЛ, ХАЛАМЖ**1.4.1 НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ОРЛОГО, АВЛАГА, сумаар, сая.төг**

Сумдын нэр	НДШ-ийн орлого			НДШ-ийн авлага		
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Аж ахуйн нэгж	Төсөв	Бүгд
ДҮН	19 383.1	22 427.6	115.7	9 275.6	44.1	9 319.7
Алтанбулаг	289.2	429.1	148.4	46.3		46.3
Ерөө	2 441.2	1 584.6	64.9	70.2		70.2
Зүүнбүрэн	201.9	252.5	125.1	11.2		11.2
Мандал	4 897.0	5 904.0	120.6	415.6	8.6	424.2
Орхон	127.9	177.9	139.1	3.4	4.3	7.7
Сант	156.0	208.5	133.7	10.6		10.6
Цагааннуур	633.3	640.8	101.2	218.2		218.2
Баянгол	423.0	454.3	107.4	249.0		249.0
Сайхан	2 691.6	3 158.1	117.3	6 568.8		6 568.8
Орхонтуул	246.1	338.8	137.7	5.3	9.4	14.7
Баруунбүрэн	262.2	297.7	113.5	77.5		77.5
Шаамар	330.6	495.9	150.0	1.6		1.6
Хүдэр	241.3	286.2	118.6	29.1	13.7	42.8
Сүхбаатар	5 902.4	7 519.7	127.4	1 490.4	3.8	1 494.2
Жавхлант	178.7	220.9	123.6	51.2	4.2	55.4
Түшиг	155.9	218.9	140.4			0.0
Хушаат	204.8	239.7	117.0	27.2	0.1	27.3

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын хэлтэс

1.4.2 НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН САН

Үйлчилгээний төрөл	Хүн	Мөнгөн дүн, сая.төг
Халамжийн тэтгэвэр	2 430	3 652.5
Нөхцөлт мөнгөн тэтгэмж	1 743	955.3
Онцгой тохиолдлын болон амжиргааг дэмжих мөнгөн тэтгэмж	1 624	601.8
Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээ	390	64.8
Жирэмсэн эхчүүдэд олгосон мөнгөн тэтгэмж	1 954	225.8
Ахмад дайчин, алдар цолтон ахмадуудад үзүүлсэн хөнгөлөлт, тусламж	72	53.8
Эхийн алдар одонтой эхчүүдэд олгосон тусламж	8 652	1 126.6
Ахмад настанд үзүүлсэн тусламж, хөнгөлөлт	2 489	231.9
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний тусламж, хөнгөлөлт	364	63.9
Насны хишиг	5 350	763.3
Цалинтай ээж хөтөлбөр	5 950	1 762.1
Өрх толгойлсон эх, эцэг хөтөлбөр	234	178.8
Хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээ	5 768	648.6
Ихэр хүүхдийн тэтгэмж	19	38.0
Нийт	37 039	10 367.2

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.5 ГЭМТ ХЭРЭГ**1.5.1 БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРГИЙН ТОО**

Сумын нэр	Гэмт хэргийн тоо				2020 I-VII
	2017 I-VII	2018 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII
ДҮН	418	422	445	361	81.1
Алтанбулаг	31	16	34	20	58.8
Ерөө	27	35	29	16	55.2
Зүүнбүрэн	9	7	5	3	60.0
Мандал	123	103	146	100	68.5
Орхон	15	9	10	10	100.0
Сант	8	3	5	7	140.0
Цагааннуур	6	15	12	10	83.3
Баянгол	36	28	28	37	132.1
Сайхан	43	31	32	26	81.3
Орхонтуул	9	8	16	12	75.0
Баруунбүрэн	4	12	9	12	133.3
Шаамар	8	13	7	12	171.4
Хүдэр	13	23	18	8	44.4
Сүхбаатар	71	97	83	71	85.5
Жавхлант	3	8	2	8	400.0
Түшиг	6	6	3	2	66.7
Хушаат	6	8	6	7	116.7

Эх үүсвэр: Аймгийн Цагдаагийн газар

1.5.2 БҮРТГЭГДСЭН ЗАХИРГААНЫ ЗӨРЧИЛ

Сумын нэр	Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг	Бүртгэгдсэн захиргааны зөрчил бүгд	Торгуульсан		Т/Х жолоодох эрх хассан
			иргэн	ААНБ	
ДҮН	78	10 722	922	9	331
Алтанбулаг	4	247	48		20
Ерөө	3	214	42		22
Зүүнбүрэн	1	35	11		2
Мандал	29	2 442	377		131
Орхон		600	8		2
Сант	1	27	9		5
Цагааннуур	1	88	16		5
Баянгол	4	2 089	92		44
Сайхан	6	1 955	67		29
Орхонтуул	2	22	3		
Баруунбүрэн	2	251	6		
Шаамар	2	786	20		6
Хүдэр	2	17	3		
Сүхбаатар	19	1 843	207	9	61
Жавхлант		56	3		1
Түшиг		33	3		
Хушаат	2	17	7		3

Эх үүсвэр: Аймгийн Цагдаагийн газар

1.5.3 БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, төрлөөр, сумдаар

Сумын нэр	Хүний амь бие эрүүл мэндийн эсрэг г/х	Байгаль хамгаалах журмын эсрэг г/х	Өмчлөх эрхийн эсрэг г/х	малын хулгай	Тээврийн хэрэгслийн хөд-ний аюулгүй байдлын эсрэг г/х	Бусад
ДҮН	134	35	141	39	16	35
Алтанбулаг	7	2	8	2		3
Ерөө	8	4	2			2
Зүүнбүрэн			3	3		
Мандал	47	6	37	4	1	9
Орхон	1		9	9		
Сант	1	2	3	2	1	
Цагааннуур	3		6	3	1	
Баянгол	10	7	15	5	1	4
Сайхан	5		12	4	3	6
Орхонтуул	3	2	5	2	1	1
Баруунбүрэн	4	3	4	2	1	
Шаамар	5	1	4	2	1	1
Хүдэр	1	6			1	
Сүхбаатар	31		29		3	8
Жавхлант	3		3	1	1	1
Түшиг	1	1				
Хушаат	4	1	1		1	

Эх үүсвэр: Аймгийн Цагдаагийн газар

1.6 ХИЛЭЭР ОРСОН, ГАРСАН ИРГЭД**1.6.1 ХИЛИЙН БООМТООР НЭВТЭРСЭН ЗОРЧИГЧ, ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛ**

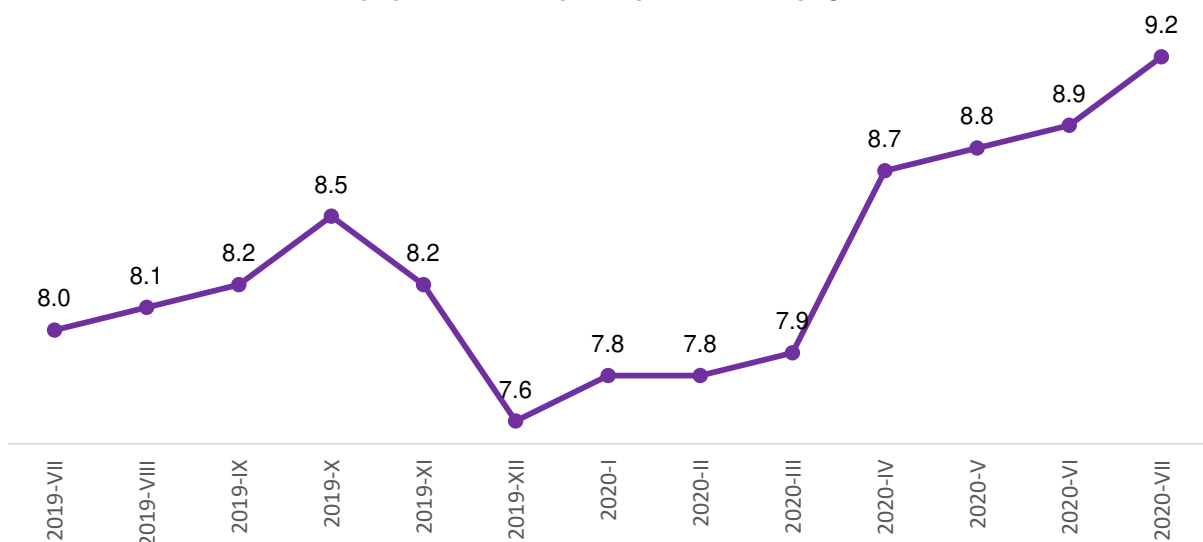
Үзүүлэлт	Орсон		Гарсан		Бүгд		<u>2020 I-VII</u> 2019 I-VII
	2019 I-VII	2020 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
Суудлын вагон	1 133	267	1 009	248	2 142	515	24.0
Ачааны вагон	52 232	62 924	51 079	60 444	103 311	123 368	119.4
Зүтгүүрийн вагон	1 284	1 627	1 302	1 600	2 586	3 227	124.8
Суудлын автомашин	37 977	10 798	38 158	10 759	76 135	21 557	28.3
Ачааны автомашин	15 127	12 151	14 694	11 778	29 821	23 929	80.2
Нисэх онгоц							
Зорчигч монгол	144 287	39 906	144 606	37 548	288 893	77 454	26.8
гадаад	37 810	14 367	35 828	14 725	73 638	29 092	39.5
Ачаа тээш /мян.тн /	2 741.6	3 503.3	386.1	444.9	3 127.7	3 948.2	126.2

Эх үүсвэр: Сэлэнгэ аймаг дахь Гаалийн газар

2. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ**2.1 МӨНГӨ, ЗЭЭЛ****2.1.1 АРИЛЖААНЫ БАНКУУДЫН МЭДЭЭ**, эхний 7 дугаар сарын байдлаар, сая төг

	Үзүүлэлт	Үлдэгдэл
Зээл	Нийт зээлийн үлдэгдэл	271 956.8
	Үүнээс: Анхаарал хандуулах зээлийн үлдэгдэл	4 171.0
	Чанаргүй зээлийн үлдэгдэл	9 192.4
Татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө	Нийт харилцахын үлдэгдэл	33 004.2
	Үүнээс: Иргэдийн харилцахын үлдэгдэл	24 777.2
	Нийт хадгаламжийн үлдэгдэл	126 288.0
	Иргэдийн хадгаламжийн үлдэгдэл	123 552.2
	Үүнээс: Хугацаагүй хадгаламжийн үлдэгдэл	34 154.6
	Хугацаатай хадгаламжийн үлдэгдэл	92 133.4
Тоон мэдээлэл	Нийт банкны салбар, нэгжийн тоо	64
	Нийт банкны салбар, нэгжийн ажилтнуудын тоо	379
	Нийт зээлдэгчийн тоо (дансны тоогоор)	46 428
	Нийт харилцах данс эзэмшигчийн тоо (дансны тоогоор)	197 642
	Нийт хадгаламжийн данс эзэмшигчийн тоо (дансны тоогоор)	80 360
	Нийт АТМ-ны тоо	55
	Нийт төлбөрийн карт эзэмшигчийн тоо	98 790

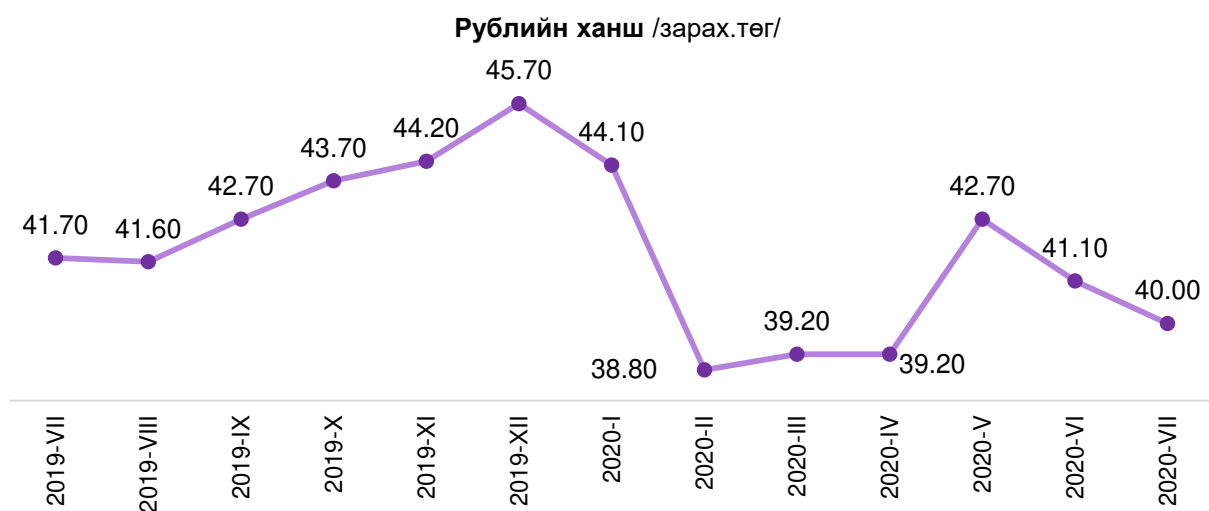
Эх үүсвэр: Дархан-Уул аймаг Монгол банк

Чанаргүй зээлийн өрийн үлдэгдэл /тэрбум.төг/

2.1.2 АРИЛЖААНЫ БАНКНЫ ВАЛЮТЫН ХАНШ, 8-р сарын 7-ны байдлаар

Валютын нэр	Авах	Зарах
Рубль	37.90	40.00
Доллар	2 842.00	2 852.00
Евро	3 324.00	3 415.00
Юань	407.30	412.20
Иен	25.56	27.38
Английн фунт	3 678.00	3 789.00
Вон	2.29	2.47
Швейцар франк	3 059.00	3 183.00

Эх үүсвэр: Хаан банк

2.2 АЙМГИЙН НЭГДСЭН ТӨСӨВ**2.2.1 АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ, сая.төг**

Үзүүлэлтүүд	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
1. Орон нутгийн төсвийн нийт орлого	62 634.7	55 485.7	88.6
Орон нутгийн төсвийн орлого	13 674.4	13 087.2	95.7
Аймгийн төсвийн орлого	10 545.5	9 630.3	91.3
Сумдын төсвийн орлого	3 129.0	3 457.0	110.5
Улсын төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг	4 091.5	4 091.5	100.0
Улсын төсвөөс олгох тусгай зориулалтын шилжүүлэг	35 207.8	32 531.5	92.4
Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох шилжүүлэг	4 235.3	2 135.8	50.4
Урьд оны үлдэгдэл /Орон нутгийн орлого/	3 242.3	2 948.4	90.9
Урьд оны үлдэгдэл /Орон нутгийн хөгжлийн сан/	691.4	691.4	100.0
Сум хөгжүүлэх сангийн орлого	1 492.0	495.0	33.2
2. Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага	62 634.7	47 549.9	75.9
Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага	62 634.7	47 549.9	75.9
Сумдын орон нутгийн байгууллагуудын зарлага	11 911.8	8 617.1	72.3
Сумдын орон нутгийн хөгжлийн сан	1 850.3	912.6	49.3
Аймгийн шууд харьцдаг байгууллагуудын зарлага	9 247.0	6 962.7	75.3
Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт	1 405.1	428.0	30.5
Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сан	2 310.1	1 420.0	61.5
Халамжийн сан	212.0	94.4	44.5
Шууд харьцдаг төсвийн байгууллагуудын зарлага	5 017.4	4 738.5	94.4
Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгө	302.4	281.8	93.2
Сумдын тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын зарлага	38 950.7	30 407.6	78.1
Аймгийн тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын зарлага	675.0	649.9	96.3
3. Аймгаас олгосон санхүүгийн дэмжлэг, орлогын шилжүүлэг	49 247.2	42 838.2	87.0
Сумдад олгосон санхүүгийн дэмжлэг	9 804.1	8 171.0	83.3
Сумдад олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	1 631.0	1 111.8	68.2
Хот тохижуулахын урсгал зардалд	82.4	82.4	100.0
Мал эмнэлгийн үйлчилгээний зардалд	0.0	0.0	-
Хөрөнгө оруулалтын зардалд	1 548.6	1 029.3	66.5
Аймагт олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	2 604.3	1 024.0	39.3
Хөрөнгө оруулалтын зардалд	2 310.1	784.3	34.0
Мал эмнэлгийн үйлчилгээний хяналтын зардалд	272.5	218.0	80.0
Усан хангамжийн татаас	21.7	21.7	100.0
Сумдад олгосон тусгай зориулалтын шилжүүлэг	34 576.8	31 900.5	100.0
Аймагт олгосон тусгай зориулалтын шилжүүлэг	631.1	631.0	100.0
Тусгай зориулалтын шилжүүлэг /салбараар/	35 207.8	32 531.5	92.4
Ерөнхий боловсролын сургууль	19 444.8	18 612.2	95.7
Хүүхдийн цэцэрлэг	10 611.3	9 384.5	88.4
Эрүүл мэндийн байгууллага	4 430.3	4 430.3	100.0
Газрын кадастрын байгууллага	364.6	364.6	100.0
Хүүхдийн байгууллага	356.9	356.9	100.0
4. Тусгай сангуудын зарлага	1 492.0	495.0	33.2
Сумдын сум хөгжүүлэх сан	1 492.0	495.0	33.2

Эх үүсвэр: Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

2.2.2 ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГЫН МЭДЭЭ, сумдаар, эхний 7 сарын байдлаар сая. төг

Сумын нэр	Орлого /сая.төг/			Орон нутгийн байгууллагын зарлага /сая.төг/		
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
Алтанбулаг	274.2	127.6	46.6	614.8	350.1	56.9
Баруунбүрэн	79.1	75.4	95.4	739.1	466.9	63.2
Баянгол	81.6	136.0	166.6	771.0	606.2	78.6
Ерөө	362.4	600.2	165.6	1 186.8	777.2	65.5
Жавхлант	26.1	23.1	88.6	488.1	422.9	86.6
Зүүнбүрэн	50.4	34.7	68.9	531.4	333.8	62.8
Мандал	886.7	703.0	79.3	2 583.4	1 810.8	70.1
Орхон	33.7	36.4	108.1	468.1	295.3	63.1
Орхонтуул	28.3	47.5	167.8	628.1	378.2	60.2
Сайхан	198.6	411.5	207.2	1 410.1	940.4	66.7
Сант	25.7	32.1	125.2	348.0	284.9	81.9
Сүхбаатар	749.4	772.3	103.0	1 319.6	965.7	73.2
Түшиг	51.6	94.4	182.9	379.1	277.0	73.1
Хүдэр	129.9	183.4	141.2	496.1	401.3	80.9
Хушаат	36.9	41.8	113.3	436.4	263.1	60.3
Цагааннуур	60.1	103.4	172.0	664.8	452.3	68.0
Шаамар	54.3	34.0	62.7	697.3	503.6	72.2
Сумдын дүн	3 129.0	3 457.0	110.5	13 762.1	9 529.7	69.2
Аймгийн төсөв	10 545.5	9 630.3	91.3	9 247.0	6 962.7	75.3
Бүгд	13 674.4	13 087.2	95.7	23 009.0	16 492.4	71.7

Эх үүсвэр: Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

2.2.3 СУМДАД ОЛГОСОН ОРЛОГЫН ШИЛЖҮҮЛЭГ, эхний 7 сарын байдлаар

Сумдын нэрс	Санхүүгийн дэмжлэг /сая.төг/			Тусгай зориулалтын шилжүүлэг /сая.төг/		
	Олгох	Олгосон	Хувь	Олгох	Олгосон	Хувь
Алтанбулаг	388.1	369.0	95.1	1 638.6	1 546.2	94.4
Баруунбүрэн	435.1	350.4	80.5	1 019.1	961.9	94.4
Баянгол	450.6	349.5	77.6	1 506.9	1 380.8	91.6
Ерөө	492.5	319.1	64.8	2 059.6	1 939.7	94.2
Жавхлант	403.2	363.3	90.1	814.9	786.0	96.4
Зүүнбүрэн	412.6	347.2	84.2	912.3	832.1	91.2
Мандал	1 551.4	1 349.4	87.0	7 551.4	6 503.7	86.1
Орхон	390.0	323.5	82.9	698.9	663.9	95.0
Орхонтуул	563.4	536.4	95.2	1 375.6	1 327.1	96.5
Сайхан	1 138.3	1 020.2	89.6	3 024.7	2 845.3	94.1
Сант	406.8	313.9	77.1	789.1	758.0	96.1
Сүхбаатар	977.5	814.3	83.3	7 295.0	6 825.6	93.6
Түшиг	346.3	270.4	78.1	812.6	768.7	94.6
Хүдэр	357.8	256.3	71.6	977.4	920.3	94.2
Хушаат	340.9	308.7	90.6	626.8	594.3	94.8
Цагааннуур	524.4	393.1	75.0	1 657.9	1 531.1	92.3
Шаамар	625.0	486.3	77.8	1 815.9	1 715.7	94.5
Аймгийн төсөв	4 091.5	4 091.5	100.0	631.1	631.0	100.0
Сумдын дүн	13 895.5	12 262.5	88.2	35 207.8	32 531.5	92.4

Эх үүсвэр: Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

2.3 ГАДААД ХУДАЛДАА**2.3.1 СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ ГААЛИЙН ГАЗРААР ДАМЖСАН ГАДААД ХУДАЛДАА**

Бараа эргэлт	Импорт /мян. \$/		Экспорт /мян.\$/		Нийт эргэлт /мян.\$/		<u>2020 I-VII</u> 2019 I-VII
	2019 I-VII	2020 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
Сүхбаатар боомт	55 599.7	52 082.2	2 016.0	953.4	57 615.7	53 035.6	92.1
Алтанбулаг боомт	116 289.9	55 192.4	1 128.2	249.7	117 418.1	55 442.1	47.2
Алтанбулаг / Чөлөөт бүс /	660.7	275.0		0.2	660.7	275.2	41.6
Дүн	172 550.3	107 549.6	3 144.2	1 203.3	175 694.5	108 752.9	61.9

Эх үүсвэр: Сэлэнгэ аймаг дахь Гаалийн газар

2.4 ҮНЭ**2.4.1 АЙМГИЙН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС**

Сэлэнгэ аймгийн хэрэглээний үнийн индекс	<u>2020.VII</u> 2019.VII	<u>2020.VII</u> 2019.XII	<u>2020.VII</u> 2020.VI
АЙМГИЙН ЕРӨНХИЙ ИНДЕКС	102.8	103.1	100.1
ХҮНСНИЙ БАРАА, СОГТУУРУУЛАХ БУС УНДАА	106.7	109.7	99.9
СОГТУУРУУЛАХ УНДАА, ТАМХИ, МАНСУУРУУЛАХ БОДИС	105.3	104.9	100.0
ХУВЦАС, БӨС БАРАА, ГУТАЛ	102.2	101.8	100.0
ОРОН СУУЦ, УС, ЦАХИЛГААН, ХИЙН БОЛОН БУСАД ТҮЛШ	102.2	101.2	101.1
ГЭР АХУЙН ТАВИЛГА, ГЭР АХУЙН БАРАА	103.1	102.5	100.0
ЭМ, ТАРИА, ЭМНЭЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	100.2	100.1	100.0
ТЭЭВЭР	93.6	92.4	100.6
ХОЛБООНЫ ХЭРЭГСЭЛ, ШУУДАНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	100.0	100.0	100.0
АМРАЛТ, ЧӨЛӨӨТ ЦАГ, СОЁЛЫН БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	96.3	100.0	100.0
БОЛОВСРОЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	111.5	100.0	100.0
ЗОЧИД БУУДАЛ, НИЙТИЙН ХООЛ, ДОТУУР БАЙРНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	100.1	100.1	100.0
БУСАД БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	102.5	100.7	100.0

2.4.2 ӨРГӨН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ БАРАА, БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮНЭ, 07-р сарын 21-ний байдлаар

Өргөн хэрэглээний барааны нэр төрөл	2019 - VII	2020 – VII	<u>2020 - VII</u> <u>2019 - VII</u>
1. ХҮНСНИЙ БАРАА			
1 Талх, гурил, будаа			
Гурил /савласан, кг/	1 100	1 200	109.1
Талх /орон нутгийн, ш/	1 200	1 300	108.3
Нарийн боов /кг/	2 500	2 600	104.0
Будаа /кг/	2 400	2 600	108.3
Элсэн чихэр /кг/	2 200	2 000	90.9
2 МАХ МАХАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН			
Хонины мах /кг/	8 000	7 500	93.8
Үхрийн мах /кг/	9 000	8 500	94.4
Адууны мах /кг/	7 500	7 000	93.3
Ямааны мах /кг/	7 000	6 800	97.1
Дотор мах, цувдай /цусгүй/	4 000	5 000	125.0
Хиам /чанасан, кг/	10 000	11 000	110.0
3 СҮҮ, СҮҮН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ӨНДӨГ			
Сүү /задгай, л/	1 000	800	80.0
Сүү /савласан, л/	2 700	3 200	118.5
Тараг /задгай, л/	1 300	1 000	76.9
Хорхой ааруул /задгай, чихэртэй, кг/	15 000	16 000	106.7
Айраг /л/	3 500	4 000	114.3
Хуурай сүү /кг, Орос, 25% тослогтой/	4 500	4 500	100.0
Өндөг /ш/	350	350	100.0
4 Бүх төрлийн өөх тос			
Ургамлын тос /л/	3 800	4 500	118.4
Өөхөн тос /кг/	2 000	2 500	125.0
Шар тос /кг/	13 000	15 000	115.4
Масло /задгай, кг/	4 500	4 500	100.0
5 ХҮНСНИЙ НОГОО			
Тэмс /кг/	1 000	2 500	250.0
Лууван /кг/	1 200	2 500	208.3
Манжин /кг/	1 200	3 000	250.0
Байцаа /кг/	1 500	1 500	100.0
Сонгино /кг/	1 500	2 000	133.3
Өргөст хэмх /шилтэй, дарсан/	3 500	4 500	128.6
Алаг салат /шилтэй, Urbanek, 630гр/	2 300	3 000	130.4
2. ШАТАХУУН			
Бензин А - 80	1 750	1 370	78.3
Бензин А - 92	1 850	1 420	76.8
Дизелийн түлш	2 370	1 990	84.0

2.4.3 МАЛЫН ҮНЭ, мян.төг

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Нас, хүйс	Х/н	2019-VII	2020-VII
А.Малын үнэ				
1.Адуу				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	850.0	850.0
	эм	толгой	850.0	850.0
Өсвөр насны	эр	толгой	700.0	
	эм	толгой	700.0	
2. Үхэр				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	1 500.0	1 300.0
	эм	толгой	1 400.0	1 300.0
Өсвөр насны	эр	толгой	1 200.0	
	эм	толгой		
3.Хонь				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	170.0	200.0
	эм	толгой	170.0	180.0
Төлөг	эр	толгой	130.0	150.0
	эм	толгой	130.0	150.0
4.Ямаа				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	130.0	130.0
	эм	толгой	130.0	110.0
Борлог	эр	толгой	100.0	80.0
	эм	толгой	90.0	80.0

2.4.4 ХАА-н БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮНЭ, төгрөг

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Х/Н	2019-VII	2020-VII
1.Мах			
Тахианы	кг	9 000	10 000
Гахайны	кг	9 000	10 000
2.Хөөвөр, хялгас			
Адууны дэл	кг	3 000	1 500
Адууны сүүл	кг	3 000	1 500
3.Арьс, шир			
Адууны шир	ш	3 000	5 000
Үхрийн шир			
1.80-2.3 метрийн хэмжээтэй шир	ш	3 000	5 000
2.3 метрээс дээш хэмжээтэй шир	ш	5 000	5 000
Ноосгүй нэхий	ш	500	1 000
4.Хөдөө аж ахуйн бусад бүтээгдэхүүн			
Өндөг, дотоодын	ш	350	350
Зөгийн бал, дотоодын	кг	20 000	20 000
5.Газар тариалангийн бүтээгдэхүүн (дотоодын)			
5.1.Хүнсний ногоо			
Сонгино	кг	2 500	3 500
Өргөст хэмх	кг	5 000	3 500

Тайлбар: Үнийг Сүхбаатар сумын ханшаар авсан болно

3. ЭДИЙН ЗАСГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ**3.1 АЖ ҮЙЛДВЭР****3.1.1 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ**, салбараар, сая.төг

Салбараар	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	Нийт дүнд эзлэх хувь				<u>2020 I-VII</u> 2019 I-VII
					2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
Бүгд	172 391.7	219 535.6	262 347.9	312 813.8	100.0	100.0	100.0	100.0	119.2
Уул,уурхай, олборлох аж үйлдвэр	93 336.7	130 672.6	162 227.2	205 233.8	54.1	59.5	61.8	65.6	126.5
Чулуун нүүрс үйлдвэрлэл	0.0	0.0	1 524.3	438.0	0.0	0.0	0.9	0.2	28.7
Металлын үйлдвэрлэл	93 336.7	130 672.6	160 702.9	204 795.8	100.0	100.0	99.1	99.8	127.4
Боловсруулах аж үйлдвэр	74 697.2	84 075.2	94 182.9	100 302.1	43.3	38.3	35.9	32.1	106.5
Хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	45 385.1	56 030.2	58 337.1	66 737.8	60.8	66.6	61.9	66.5	114.4
Мод,мод эдлэл үйлдвэрлэл	713.5	1 015.3	1 057.0	772.9	1.6	1.8	1.8	1.2	73.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	28 414.1	26 602.6	34 256.8	31 487.7	38.0	31.6	36.4	31.4	91.9
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж, хог хаягдал цэвэрлэх	4 357.8	4 787.8	5 937.8	7 277.9	2.5	2.2	2.3	2.3	122.6

3.1.2 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН БОРЛУУЛАЛТ, салбараар,сая.төг

Салбараар	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	Нийт дүнд эзлэх хувь				<u>2020 I-VII</u> 2019 I-VII
					2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	
Бүгд	209 243.6	223 346.9	280 879.5	363 689.2	100.0	100.0	100.0	100.0	129.5
Уул,уурхай, олборлох аж үйлдвэр	116 610.1	130 678.2	172 161.5	247 713.2	55.7	58.5	61.3	68.1	143.9
Чулуун нүүрс үйлдвэрлэл	686.8	5.6	1 071.5	1 792.3	0.6	0.0	0.6	0.7	167.3
Металлын үйлдвэрлэл	115 923.3	130 672.6	171 090.0	245 920.9	99.4	100.00	99.4	99.28	143.7
Боловсруулах аж үйлдвэр	88 250.5	88 075.4	102 775.0	108 686.3	42.2	39.4	36.6	29.9	105.8
Хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	52 622.7	56 999.8	61 137.8	65 773.6	59.6	64.7	59.5	60.5	107.6
Мод,мод эдлэл үйлдвэрлэл	1 146.7	981.0	1 137.7	894.6	1.3	1.1	1.1	0.8	78.6
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	34 280.9	29 419.6	39 976.2	40 714.9	38.8	33.4	38.9	37.5	101.8
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж, хог хаягдал цэвэрлэх	4 383.0	4 593.3	5 943.0	7 289.7	2.1	2.1	2.1	2.0	122.7

3.1.3 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ГОЛ НЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ

Бүтээгдэхүүн	Х / н	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII	$\frac{2020 \text{ I-VII}}{2019 \text{ I-VII}}$
Төмрийн хүдэр	мян.тн	1 912.9	1 775.1	2 027.3	1 821.7	89.9
Алт	кг	36.5			30.0	
Цемент	мян.тн	203.5	164.9	236.4	218.3	92.3
Шохой	тн	26 611.4	23 272.8	29 359.0	25 201.4	85.8
Дулаан	мгк	125.7	99.9	93.4	110.1	117.9
Зүсмэл	м3	2 705.5	5 231.0	4 322.8	3 308.8	76.5
Архи	мян.л	4 253.7	4 975.8	5 197.5	6 119.0	117.7
Спирт	мян.л	1 317.0	2 056.4	2 056.1	2 402.8	116.9
Нарийн боов	тн	106.3	81.6	43.4	35.6	82.0
Талх	тн	166.7	147.7	96.2	86.7	90.1
Хэрчсэн гурил	мян.ш	16.7	9.0	17.8	13.5	75.8

3.1.4 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, сумаар, сая төг

Сумын нэр	2016 I-VII	2017 I-VII	2018 I-VII	2019 I-VII	2020 I-VII
Дүн	153 718.9	172 391.7	219 522.9	262 347.9	312 813.8
Алтанбулаг			12.7	45.0	
Ерөө	81 775.8	90768.4	127445.6	161 449.8	205 411.4
Зүүнбүрэн	10.2		3.1	3.2	1.7
Мандал	40 678.0	44434.9	57195.8	58 386.8	68 184.1
Орхон			0.0		
Сант	2.5	10.1	34.1	23.5	23.5
Цагааннуур	139.1	138.2	131.9	10.4	30.4
Баянгол	5 995.9	2882.9	272.4	666.3	46.6
Сайхан	21 801.9	30548.1	30032.0	36 228.5	33 407.1
Орхонтуул	22.7	24.2	11.5	19.9	4.4
Баруунбүрэн	11.4		11.8	2.7	
Шаамар	86.3		69.0	101.0	26.7
Хүдэр	93.7	100.0	272.5	162.8	137.9
Сүхбаатар	3 087.9	3480.0	3985.2	3 703.1	5 067.2
Жавхлант			0.9		
Түшиг	7.9		48.6	1 524.3	467.4
Хушаат	5.6	4.9	8.4	20.6	5.4

4. БУСАД

А. МЭРГЭЖЛИЙН ХЯНАЛТЫН ГАЗРААС ХИЙСЭН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ

Үзүүлэлт	Шалгалт		зөвлөн туслах үйлчилгээ		Зөрчил		Нөхөн төлбөр		Торгууль шийтгэвэр / /мянган төгрөг/	
	Шалгалтанд хамрагдсан хуулийн этгээд	Шалгалтанд хамрагдсан иргэн	Хяналтанд хамрагдсан хуулийн этгээд	Хяналтанд хамрагдсан иргэн	илрүүлсэн зөрчил	арилгуулсан зөрчил	Тогтоосон /мян.төг/	Барагдуулсан/мян.төг/	Тогтоосон /мян.төг/	Барагдуулсан/мян.төг/
Нийт	183	70	493	189	2 285	963	4 843.8		14 490.0	14 490.0
Хүнсний чанар, стандартын хяналт	28	18	213	27	1 046	691	4 168.8		520.0	520.0
Мал эмнэлгийн хяналт	2		16	95	47	11			800.0	800.0
Ургамал хамгаалал, хорио цээрийн хяналт	10		45	18	145	21				
Таримал ургамлын үрийн хяналт				8	42	8				
Байгаль орчны хяналт	11	2	20		70	7	660.0		2 170.0	2170.0
Эрүүл ахуй, халдвар хамгааллын хяналт	16	3	26	10	85	22			100.0	100.0
Эм, биобэлдмэлийн хяналт	42		45		367	168				
Хөдөлмөрийн хяналт	2	2	70	6						
Хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хяналт		5	33	9						
Нийгмийн хамгааллын хяналт	12	16					15.0		1 000.0	1000.0
Барилгын техникийн хяналт	16	4	2		66				5 000.0	5000.0
Авто замын хяналт	11		5		178				1 500.0	1 500.0
Эрчим хүчний хяналт	5	2	6		26	5			400.0	400.0
Газар, газрын харилцааны хяналт	5	2	4		71				1 000.0	1 000.0
Харилцаа, холбооны хяналт	6	12	4		35	16			500.0	500.0
Хэмжил зүйн хяналт	11		4		72	6			1 500.0	1 500.0
Боловсрол, соёлын хяналт		2		16	31	8				
Цөмийн болон цацрагийн хяналт	6	2			4					

Эх үүсвэр: Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар

Б. ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗАР

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2019 I-VII	2020 I-VII
Үзлэг шалгалт:			
Объект	тоо	421	168
Айл өрх	тоо	17	127
Илрүүлсэн зөрчил	тоо	1 497	547
Арилгуулсан зөрчил	тоо	508	129
Гарсан гал:			
Объектод	тоо	97	71
Ой, хээр	тоо	16	9
Учирсан хохирол	сая.төг	450	281.6
Торгууль	сая.төг		
Аварсан:			
Эд хөрөнгө	сая.төг	1 023.8	209.5
Барилга, байшин	тоо	43	16
Машин, техник	тоо	3	3
Захиргааны арга хэмжээ		1 097.8	
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	тоо	17	5
Албан тушаалтан	тоо	1	
Иргэн	тоо	25	5
Сурталчилгаа			
Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр	тоо	30	8
Аж ахуйн нэгж, байгууллагуудад лекц яриа	тоо	41	13
Усны осол:			
Усанд осолдсон	тоо		1
Аварсан хүн	тоо	2	
Нуранга:			
Аварсан хүн	тоо	-	
Заавал биелүүлэх албан шаардлага	тоо	215	83
Мэдэгдэл	тоо	148	82
Гал унтраах анги дуудлагаар гарсан	тоо	86	57
Гал дээр ажиллаж унтраасан	тоо	77	43
Гал түймэр гарсан тухай акт	тоо	29	27
Танилцуулга, дүгнэлт	тоо	56	14
Ажиллагаа зогсоох тогтоол	тоо		1
Өөрөө унтраасан	тоо	10	7
Зөрчлийн тэмдэглэл	тоо	23	6
Мэдээллээр ирсэн	тоо	12	10

Эх үүсвэр: Аймгийн Онцгой байдлын газар

В. ТҮҮВЭР СУДАЛГАА

Үзүүлэлт сар	Өрхийн нийгэм эдийн засгийн судалгаа		Ажиллах хүчний судалгаа		Дүн	
	Хамрагдсан өрхийн тоо	Олгосон судалгааны урамшуулал / төгрөг /	Хамрагдсан өрхийн тоо	Олгосон судалгааны урамшуулал / төгрөг /	Хамрагдсан өрхийн тоо	Олгосон судалгааны урамшуулал / төгрөг /
Дүн	364	2 704 000	380	1 750 000	744	4 454 000
1	52	416 000	50	250 000	102	666 000
2	52	416 000	50	250 000	102	666 000
3	52	416 000	60	300 000	112	716 000
4	52	416 000	60	300 000	112	716 000
5	52	416 000	60	300 000	112	716 000
6	52	416 000	50	250 000	102	666 000
7	52	208 000	50	100 000	102	308 000